

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Črna vsaki številki in velja s politično vsebino s političnimi vsebinami, ki so v letu 1917. ...
Za tuzemce se plačuje od vsakega polovnega aršev 20 v. ali kar je več. ...
Za tuzemce se plačuje od vsakega polovnega aršev 20 v. ali kar je več. ...

Zakaj izigravajo Nemci našega kmeta proti izobražencem?

Kranjski grof Barbo, katerega oče je bil se dober Slovenec, je pred kratkim pokazal v državnem zboru svojo vsenemško barvo. Rekel je sicer, da ni sovražnik slovenskega ljudstva, toda tako se je samo radi tega izrazil, da je potem tem huje lopnil po nas, ko je izustil besede: „Pri slovenskih kmetih ni niti sledu kake želje po samostojni slovenski ali celo jugoslovanski državi.“ Tako je tudi ravnal celjski poslanec Marckhl. Njemu je neka „slovenska kmetiča“ odprla svoje srce ter mu je razodela pomisleke zoper našo samostojnost; baje mu je tudi pravila, da imamo Slovenci premalo nemških šol. Ednako je delalo in dela ptujsko vsenemško motovilo, znani nam „Stajere.“ Vedno izigrava kmeta proti razumništvu. Šploh je bil ravno radi tega ustanovljen, da bi slovensko prosto ljudstvo vpregel v vsenemški jarem. Toda zdaj mora sam spoznati, da se mu je ta nakana popolnoma ponesečila. Slovenci nismo bili se likdar tako jedini, kot dandanes. Vsi za fronto in dia fronto smo za samostojno jugoslovansko državo. Naj se tudi „Stajere“ vsiljuje v vojašnice, naj hodi vohat na fronto in naj tam oznanjuje svoj vsenemški evangelij, nič mu ne bo pomagale, pristavev ne boče dobil. Vseneemškega evangelija je sit ves svet, najbolj pa mi, južni Slovanci. Tudi znani nemški pisatelj Hans Barč v Gradcu hodi po tej poti. Izdal je knjižico „Die steirische Landschaft“ („Stajerska pokrajina“). V njej piše takole o Slovencih:

„Slovensko ljudstvo je krotek, dober in prijazen rod. Slovenec (Wende) je poln pesmi, dokler se še ni naučil nemščine.“ — Nemščine se je po njegovem mnenju naučilo na polrazumništvu, ker razumništva, kot ga imajo drugi narodi, ta vsenemški apostol ne prizna slovenskemu ljudstvu. Tako-le piše o naših izobražencih: „Na polomikanci, katere to ljudstvo priznava, strašno hujskajo; in tisti potuhneni, nevošljivi in lokavi Slovenci spravljajo svoje ljudstvo ob dobro ime. Kmet, kateri svoje otroke rad pošilja v nemške šole, je dobrodušen in skromen“ (str. 12).

LISTEK.

Vojni spomini

(Janež Uleš.)

(Dajša.)

V kritje ene izmed tek sane se je pomikalo naše desno krilo in je tudi zasedlo, dati po premenih izgubah. Od te sanice so bile cavi ruskih pušk in strojnice le še dobrih 50 korakov. Major se je postavil na vrh te utrube, nastavil kukavo ter motril s poveljniškim ponosom bojno polje. Sovražnik, dolge eplošasti bajoneti so mu strleli vidne pod nos, pa se je še vedno začiral:

„Čemu tolike strahu? Saj ni videti nobenega Rusar!“

Zapovedal je se rezervi svojega bataljona: „Napreji!“

Poveljeval je dvema vedoma rezervi nek stotnik, ki se je vlekel po trebuhu do majorja, da ga še pravočasno opozori na sovražno premoč, ki je tako blizu. Ko ga zapazi major, da kobaca previdno po vseh starih, mu zabrusi posmehljivo:

„Kaj se bojiš? Hodi ravno, kakor te je ustvaril Bog!“

Stotnika je uščipnil ta očitek v živo in zdravil se je. V tem trenutku ga je prevrtila sovražna krogla skozi trebuh. Major, zapazivši, da se je zvil mofnik v smrtne boju kot črv, hiti k njemu, da bi ga dvignil. Pa predno se ga je še dotaknil z roko, te pogodila taš njega jeklenka skozi glavo.

Tako naši Nemci vsikdar in povsod izigravajo kmeta proti izobražencem. Kmetom se laskajo, duhovnike, učitelje, uradnike, zdravnike, profesorje itd. pa neprestano napadajo. Zakaj delajo Nemci tako? Ker se bojijo za svoj krak in za svoj vpliv.

Odtod izvira tudi silno nasprotovanje proti jugoslovanski državni samostojnosti. Nemec misli, da je le on sam rojen za gospoda. Nemški poslanec dr. Steinwender je rekel na nekem zborovanju v Beljaku na Koroškem dne 11. julija 1897 te-le besede: „Mi Nemci smo narod gospodov (Herrnvolk) in mi moramo gospodovati!“ V samostojni jugoslovanski državi pa bi Nemci ne imeli nobenih predpravil.

Padel je po dolgosti liki podsekan hrast in belesno viknil, da se je oprjel pri tem kriku vsake za srec. Po licu so se mu pocedile krvave rize, roke so hlastno krčevito pulile travo, truplo je podrhtavalo in iz prs je privrele grgrajoče hropanje. — znak smrti. . . Nikde ga ni pomiloval, nikomur se ni smilil, vsak je vzdihnil pritajeno:

„Prav se mu zgodi!“

Nato se je začelo naše moštvo zakopavati z narzično naglostjo; saj vsako prodiranje proti železnici bi bilo brez artilerijske priprave blaznost, poleg v nenasitno žrelo smrti. Nas vseh se je oklenila mučna zavest: da smo predani vsi v nemilo usodo pogina. Pred nami ruska premoč, katere ni mogoče strati, za nami pa široki Dnjestr, ki nam grozi z močre večnostjo, ako nas sovražnik napade in vrže. Bili smo primorani se postaviti na stališče: ali se držati za vsake cene in do zadnjega moža, ali utoniti v reki, ki požira že skozi stotletja nedolžne človeške žriva.

Rusi so streljali brez prestanka. Junjsko lepo solnce je pripekalo, kakor bi nas kdo žgal v hrbet. Celi roji črnih, debelih muh so nas obletavali, hoteli se nas lotiti že kaj pri živem telesu. Stali smo na stopnici obupa, česar ne zabim nikdar! Vsak trenutek smo bili pripravljeni, da se dvignejo Rusi iz za železniške proge in nas pokoljejo vse do zadnjega.

V peklensko mučnem pričakovanju sovražnega napada je na našem levem krilu nekaj zagomazelo, zašumelo po visoki, osušeni travi, zemlja se je potresla za nekaj trenutkov; iz grl naših sosedov je začel obupni krič:

„Kozari!“

Kmet in meščan

s posebnim ozirom na nju razmerje na mestnem trgu.

Priobčil A. Kosi, Središče.

Pogosto se slišijo pritožbe in naši domači listi pišejo pogosto o tem, da vlada med kmetiskim prebivalstvom, zlasti med onim, ki prinaša ali privaža živila na mestni trg, in med meščani nekaka mržnja in sovražstvo, skratka, da se ti ljudje ne razumejo prav med seboj. Trdi se posebno o meščanu, da s kmetiskim ljudstvom ob nakupu živil grdo in surovo ravna in da se na tak način veča prepad med mestnim in kmetiskim prebivalstvom vedno bolj in bolj.

Ker se slišijo pritožbe o tem od vseh strani, ti glasovi gotovo niso izviti iz trte, marveč imajo dejansko podlago. Vpraša se le, je-li vladalo tako razmerje med kmetiskim in mestnim prebivalstvom vedno, ali pa je zavladelo še le v poslednjem času — v sedanjih vojskini dobi. Jaz trdim: Kmet, ki živila prodaja, in meščan, ki jih mora kupovati, se že od nekdaj ne razume. Meščan navadno ne pozna kmetiskih trudov in misli, da pridelki kmeta takorekoč sami iz zemlje lezejo, on pa lahko roke križem drži ali pa spi. Ni se torej čuditi, da je mestni človek nejevoljen, ako mora plačati to, kar po njegovem mnenju kmetu zemlja takorekoč zastoni da. Odtod mržnja meščana do kmeta, ki jo je sedanja obča druginja še močno poostriala. Toda ne povsod v enaki meri; v nekaterih krajih, oziroma mestih, se v tem oziru gošpod in kmet bolj, v drugih pa zopet manj razume. Odkvisno je to od raznih okolščin, zlasti pa od tega, ako sta si po govoric ali jeziku enaka ali različna.

Moja stara navada je, da si vselej, ko me dovede pot v kako mesto in imam količkej časa, ogledam vrvenje prodajalcev in kupčevalcev na takozvanem mestnem trgu, kjer je dnevni ali pa tedenski sejm. Tu hodim po cele ure okrog med vrstami prodajalcev, gledam, poslušam in opazujem. Tako sem si ogledal letošnjo pomlad v treh tednih zapored mestne trge v Ptuj, v Mariboru in v Zagrebu. Kaj sem opazil? V Ptuj in Mariboru med mestnim in kmetiskim prebivalstvom ostro, trdo, neprijazno razmerje, v Zagrebu pa prisrčno, nekako domače občevanje, da je opazovalcu kar nekako toplo pri srcu. „Kumica“ sem „kumek“ tje, in mestni gospod prime

Da, kakih 50 korakov pred bojno črto našega svega krila je zamrgolel in se zazibal cel gozd kozaških sulic, ki so grozile kot drveči plaz podreti naš obrambni val in ga poznati v Dnjestr. Kozaki konji so bojvito hrzali, se vspenjali na zadnje noge, ko so zadržale strojnice tirolskih strelcev in je počilo iz stotine obupno hrabrih pušk. Konji in suličarji so se zakotalili po travi v krik in jeku.

Preko trupel zadetih so šilele ter se zaganjale nove in zopet nove vrste jezdecev. Kričalo in vpilo se je obojestransko, da je ječala že s krvjo napita zemlja, odmevalo v junijski vročini razpaljeno nebo. Kozaki napad treh polkov je trafil le nekaj minuf in na stotine konj ter mož je krilo pred nami travnato gališko ravan. Posamezni jezdeci so še begali po planoti, konji brez jezdecev so še tavalji preplašeni, po travi se je treslo v zadnjih izdihljajih polno ranjencev, pobrcavale napoli ubite živali.

Naval kozakov je bil odbit. Le na nekaterih mestih se jim je posrečilo, da so predli našo bojno črto in napadli tirolske strelce od zadaj. Videl sem naše ranjence, ki so imeli po sedem in še več zevajobih ran od težkih kozaških sabelj. Kot hrast orjaškega Tirolca je prekal kozak z mečem od rame do ledenj z enim samim udarcem. Seve, potipal je tudi Tirolec kozaka na smrti z bajonetom. Obležala sta oba mrtva, si pa še tiščala in porivala kot mrlica ostrine v telesa, kakor bi se borila še po smrti. Naskok kavalarije na infanterijo je v modernih bojih grozna blaznost, ki konča vselej s popolnim porazom konjenišva.

(Dajša prihodnjič.)

kumeka ali kumico pod pazduho, žene ga (jo) na svoj dom, kramljata spotoma o domačih obiteljskih razmerah, kajpada — v istem jeziku. Ne bojita se drug drugega. Vse drugače je to v Mariboru in v Ptuju, kjer vlada med meščanom in kmetom razlika v jeziku. Tu se lahko opazi med obema strankama nekako prisiljeno razmerje, ki ga hipna razburjenost takoj spremeni v surovost in robotost. V Ptuju n. pr. sem bil priča, kako je hotela neka mestna gospa ubozi kmetici prevreči jerbas jabolk, ker so se ji zdeli predraga. Kot ob strani stoji opazovalec sem to preprečil, sam kupil potem nekaj jabolk ter se doma ob tehtnici prepričal, da jabolka neka mestna gospa — le pomislite: minulo pomlad, ko so bila jabolka redka, 1 kg samo 50 vinarjev. Sicer pa je dotična kmetica takoj potem prodala za zahtevano ceno ves jerbas jabolk. Ugajal mi je na tej kmetici ženi njen mirni nastop. Ko jo je mestna gospa zmerjala v nemškem jeziku zaradi prevelike cene jabolk, je mirno odgovorila: „Če so vam predraga, pustite jih, jaz vem, kaj so jabolka vredna, in nič se ne bojim, da jih ne prodam!“

Tako je prav! Kmetickemu prodajalcu bi priporočal, da ostane v takih slučajih miren, dostojnega vedenja, dasi je to večsib težko. Ni mi pa ugajala v Mariboru na ulici kmetica, ki je nesla na glavi pokrit jerbas. Na vprašanje neke gospe, nese li mleko, je odgovorila surovo: „Kaj vas briga.“ Tak odgovor na prijazno, skoraj proseče vprašanje ni bil na mestu.

Opazoval sem še nadalje dotično gospo. Se eno kmetico je vprašala radi mleka, a ta ji ni dala nobenega odgovora; molče je hitela dalje. Dostojno sicer ni, na vprašanje ne odgovoriti, a vsekakor je bilo bolje, kakor pa odgovarjati s surovostjo.

Kaj je namen pričujoče moje razprave? Povedati sem hotel, da je med kmetickim in mestnim prebivalstvom vladalo že od nekdanj nekako neprijazno razmerje, ki ima svoj vzrok v tem, ker meščani po večini vse premalo poznajo kmetijske razmere. To neprijazno razmerje je povsod tem večje, kjer se oba navedena sloja — meščan in kmet — v jeziku ne razumeta in si ne moreta drug drugemu povedati tega, kar bi si rada povedala.

Da je sedanja draginja in zlasti veliko pomanjkanje živil po mestih vzrok zavisti in iz nje izvirajoče mržnje meščana do kmeta, je jasno ko beli dan. Iz zavisti izvirajo razne slabe lastnosti, kakor obrekovanje, hudobija, surovost, prezanjanje itd., zato je prav lahko uvideti, na kateri strani tiči vzrok, da se „med kmetickim in mestnim prebivalstvom koplje vedno večji prepad.“

Kmetickemu prebivalstvu, ki so mu te vrstice v prvi vrsti namenjene, nujno svetujemo, naj ohrani v vseh takih slučajih, kjer se mestni ljudje zadirajo vanj in ravnajo morda surovo in odurno z njim, kolikor mogoče mirno kri. „Rahla beseda srd potolaži“ pravi naš pregovor in marsikdo je že s svojo hladnokrvnostjo premagal onega, ki ga je surovo napadel.

Važne gospodarske zadeve

V soboto, dne 3. novembra, je imel gospodarski svet mariborskega okrajnega glavarstva, v katerem so zastopniki vseh strank in stanov, svojo mesečno sejo pod predsedstvom g. namestniškega svetnika pl. Weiss. Ker je tvarina, ki se je obravnavala, v mnogem oziru tudi splošne važnosti, prinašamo kratko poročilo o tej seji.

Rekviriranje živine.

O tem predmetu je poročal živinozdravnik g. Fišer. Poročevalec je omenjal, da zahteva vnovčevalnica vedno več goveje živine za vojaštvo in za civilno prebivalstvo. Mariborski okraj je posebno močno obremenjen. Težka in debela živina izginja, posebno močno pa izginjajo vprežni voli in žal tudi krave-mlekarice. Povprečna teža goveje živine, ki se odvzema, je sedaj določena na 300 kg. Bati se je, da na spomlad sploh ne bomo več imeli starejše, oziroma težje živine. Sedaj se je še organiziralo 13 tisoč železničarjev, ki zahtevajo vsak mesec do 2 kr mesa za vsako osebo svoje družine. Vслед tega je ostalo prebivalstvo silno oškodovano. Namerava se omejiti uporabo mesa v gostilnah, in sicer tako, da se bo goveje meso uporabljalo v gostilnah samo za stalne goste.

Na vprašanje g. Lichtenwallnerja, kako je z oddajo svinj, pojasni g. Fišer, da je sedanja oddaja svinj popolnoma prostovoljna. Nihče ne more nikogar siliti, da bi moral oddati svinje. Če pa hočeš prodati ali kupiti prase ali svinjo, se moraš obrniti na uradnega nakupovalca. Odslej torej niti mesarji, niti vojaški nakupovalci in ne zasebniki ne smejo sami nakupovati svinj. Edino pravico nakupovanja svinj in naprejšprodaje ima živinska vnovčevalnica, oziroma njen uradni nastavljeni nakupovalci. To je takozvani svinjski monopol. Ker pa na ta način skorogotovo vnovčevalnica ne bo dobila dovolj svinj, in ker se govori, da kmetije svinje pridno debelijo za lastne potrebe, pripravljajo oblast načrt, da bi se tudi svinje prisiloma potom rekvirirale, kakor se rekvirira goveja živina. Čudno je zvenelo, ko je g. Fišer povdarjal, da se bo moralo tekom časa natanko določiti,

koliko svinj, oziroma kako težke svinje bode smel kmet zaklati za domačo rabo in da se sploh mora natančneje določiti količina mesa in masti, ki se bo smela uporabiti na kmetih za posamezno osebo. Čudna je ta razlaga tembolj, ker je vendar jasno, da se bo s takim postopanjem vzelo ljudstvu na kmetih veselje do skrbne odreje in do pitanja svinj. Edino, kar se dandanes ima kmet boljše, je košček domačega mesa in mast, s katero si zabeli svoj tenkoodmerjeni živež. Če mu se to po znanem načinu ožmerite, bo postal nevoljen, in tako se bo s takim neoprednim in neopravičljivim korakom skupni stvari mnogo več škodovalo, nego koristilo. Saj kmet da vse svojo govejo živino mastom, vojaštvu in industriji. Ne kratite mu grižljaja svinjskega mesa! Če ima kako svinjo za prodaj, jo itak rad odda. Navzoči kmeticki zastopniki so bili presenečeni, da je g. Fišer glede oddaje svinj stopil na stran meščanov in mesarjev.

Po našem mnenju je tudi cena 5—7 K za debele svinje na vsak način prenizka. Svinja stane našo gospodinjico, predno jo vzredi, ogromno truda. In če sme tovarnar za parhet, ki je stal meter nekdanj samo 40—80 v, računati sedaj po 40—80 K, bo pač gospoda pri zeleni mizi tudi za dragocene svinje morala nastaviti malo višje cene. To bi bilo pravično.

Druga živila in potrebščine.

Drugi poročevalec, vodja prehranjevalnega urada g. dr. Lajnsič, je uvodoma povdarjal, da imajo gospodje, ki določajo cene kmetickim pridelkom, zelo nesrečno roko. Za belo repo so n. pr. določili mnogo višjo ceno (35 K), kakor za dragoceni krompir. Za zelje so določili ceno 45 K za 100 kg, za korenje, ki da mnogo manj dela, pa 30 K. Za krompir in zelje bi se morale določiti višje cene, kakor za vodo repo in korenje. Naša uradna politika cene je popolnoma napačna.

Sedaj se rekvirira krompir od hiše do hiše, ker se ga potom prostovoljno oddaje ni dobilo toliko, kakor se ga zahteva. Mariborskemu okraju je n. pr. predpisano, da bi moral oddati 1125 vagonov, dosedaj se ga je dobilo samo — 54 vagonov. Tako visoke zahteve so pred vsem krivi napačni podatki pri popisovanju zemljišč, oddaja in poraba zgodnjega krompirja, slaba letina v mnogih krajih, popolnoma napačne cenitve pri izkopavanju, tatvine itd. Če bodo torej rekvizicijske komisije od koga zahtevale več krompirja, kakor ga je obvezan oddati, naj pojasni: 1. da je imel na njivi vsajenega več zgodnjega krompirja, za katerega je še bil prost promet, 2. da mu je toliko in toliko krompirja bilo ukradeno, 3. da njegova s krompirjem nasajena njiva ni bila tako velika, kakor jo je zapisal merilec in popisovalec v poletju, 4. da je bil pridelek vsled suše in slabe lege zelo majhen. Na vsak način se mora pustiti za seme za 1 hektar vsaj 20—25 meterskih stotov (kar je itak zelo malo). 100 kg se mora pustiti za hrano za osebo do nove letine, 22% cele letine pa se ti mora pustiti za krmo in za izgubo.

Bele repe je letos v mariborskem okraju v izobilju. Cena je nenadoma poskočila od 9 na 35 K za 100 kg. Dosedaj se je razposlalo v okraju nad 40 tisoč meterskih stotov repe. Repe je toliko, da je imel prehranjevalni urad v Mariboru dne 3. novembra ponudbe za 280 vagonov. Zal, da je železnica, oziroma vojaška uprava, naenkrat ustavila ves promet z repo in tako ležijo celi kupi repe ob kolodvorih na prostem. Repo pošiljamo samo na Štajersko, izven dežele ne. Celo na Vrnsko in v Rogatec je šla mariborska repa. Iz Slavonije, kjer je letos zele malo tega blaga, ponujajo visoko ceno — 120 K — za našo repo, a oblast ne dovoli izvoza.

Po našem mnenju bo mnogo repe, ki je sedaj nakopičena v velikih množinah, segnilo in postala bo nevtična. Oblast naj vendar malo bolj skrbno varuje kmetijske pridelke in naj da nakupljen krompir in repo tako spraviti (v zemljo), da se bo tudi spomlad vžitna. Kmetom pa svetujemo, da si obdržijo obilo bele repe za hrano ljudem in živini. Zelja je malo, radi tega si pomagajmo z repo.

Rekvizicija sena je izvečine že opravljena. Vojaška oblast je zahtevala iz mariborskega okraja 225 vagonov; 110 vagonov se ga je že dobilo, 75 vagonov se ga je odpisalo, tako da ga je še treba spraviti do 40 vagonov skupaj, kar se bo baje dobilo. Sedaj se vršijo sestanki županov in drugih mož po posameznih krajih, da se tako organizira oddaja sena in se prepreči prisilna rekvizicija potom vojaštva.

Slaba bo letošnja zimo radi mleka. Že sedaj se čuti ne samo v mestih, ampak tudi mnogokje na deželi tako hudo pomanjkanje tega živila, da se je v zimskih mesecih bati najhujšega. Tega je krivo pomanjkanje krav (ki so se rekvirirale), pomanjkanje sena in močnih krmil. Sicer pa je tudi cena mleka v primeri z drugim blagom daleč prenizka. Če bi bila uradno določena cena za mleko vsaj nekoliko višja, bi ljudje tudi iz oddaljenih krajev spravili več mleka v mesto.

Slaba bo tudi z mastjo. Kmetije nimajo svinj prav s čim odebiliti, grozi se z rekviriranjem svinj, cena za špeh, po kateri bi ga moral oddati kmet (7 K 50 v), je zelo nizka. Ogrski špeh pa se prodaja po 27 K 1 kg. — Iz tega vidimo, da višja oblast sama dela proti temu, da bi pri kmetih vzbujala veselje do večjega pridelovanja masti.

Obljubljeno je, da pride v kratkem v naše kraje dovolj vojne kave, cikorija pa je čisto izostala. Ljudje rabijo vinske peske in razne vrste žita za kavo.

Petroleja bo v zimski dobi dokaj več kot dosedaj. Odslej ima vsaka družina pravico do gotove množine petroleja. Kdor ga ne dobi, naj se pritoži na okrajno glavarstvo. Domači rokodelci: čevljarji, krojači, šivilje, tkalci in drugi morajo dobiti več petroleja, kakor druge obitelji, ker opravljajo tudi ponoči svoje delo.

Prehranjevalni urad je tudi oskrbel drva in premog. Vsak dan se razdeli po občinah v okraju 4 vagon drv. Za mesec oktober še ima okrajno glavarstvo obljubljenih 75 vagonov premoga.

Glede sadja je osrednja oblast napravila veliko pomoto, ko je za zgodnje slabije sadije določila ceno po 80 vinarjev za 1 kg in še višje, za zlahne mošančke pa se plačuje samo po 50 do 60 vinarjev 1 kg. Pozno sadje je mnogo prepoceni. S sadjem je okraj res dokaj dobro preskrbljen. Kstanja smo dobili že 6 vagonov.

Mila pride v kratkem več vagonov in se bo oddajalo samo na karte.

S sladkorjem gre bolj slaba. Na karto se ga bo odslej dajalo na deželi samo ½ kg, v mestih pa ¾ kg. Na zimo bo treba s sladkorjem zelo varčevati.

Jaje je zelo malo. Prehranjevalni urad prosi kmeticko ljudstvo, naj kolikor more odda jajca za sladkor. Jajca se oddajo večinoma za krepčilo uboim ranjencem, ki se prevažajo po železnici.

Rekvizicija žita.

Okrajni glavar pl. Weiss je nato poročal, da se je letos oddalo tako malo žita, kakor še nobeno leto. Nasledek tega je, da bosta okraj in mesto sedaj več tednov dobila zelo malo moke in kruha. Dovoz od drugod je popolnoma izostal. Oblast je morala odrediti prisilno oddajo potom rekvizicijskih komisij od hiše do hiše. Temu se lahko izogone tiste občine, ki prostovoljno oddajo odviše množine.

Razgovor.

Tem poročilom je sledil razgovor, katerega so se udeležili gg. Lichtenwallner, dr. Lajnsič, Petrovan, Urban, Žebot in drugi. C. kr. okrajni žetveni komisar Petrovan je izjavil, da je bilo popisovanje obdelanih zemljišč večinoma krivo in zelo slabo izpeljano in ne more služiti kot podlaga za izračunavanje oddaji podvržene količine pridelkov. Sprejel se je predlog, v katerem gospodarski svet odločno ugovarja, da bi se vzeli ti napačni podatki kot ključ za oddajo. Popisovanje zemljišč je stalo davkoplačevalce ogromno denarja, a je sedaj za nič. — Komisijonar g. Urban je pojasnil, da tudi tisti, ki so pridelali samo koruzo in nič drobnega (zlahnega) zrnja, ne dobijo odslej več krušnih kart. Če hočejo dobiti krušne karte, morajo oddati vso koruzo, kar je ne rabijo za seme in krmo. Proti temu se je sicer odločno ugovarjalo, a g. Urban je izjavil, da se tega ne da drugače urediti. Ali naj ubogi viničarji in najemniki uživajo samo koruzo?

Izobraževalna društva, na delo!

Bliza se nam četrta vojskna zima. Vsepovsod gledamo ruševine grozovite svetovne vojske — tudi na polju društvenega delovanja. Mnoga naša izobraževalna društva so več ali manj zaspala in razpadla. Toda prejkoslej mora napočiti dan miru, ki nam prinese ogromno novega dela. Čas je za to skrajni, da oživimo vsa naša izobraževalna društva.

Pozivamo v imenu naše Štajerske „Slovenske krščansko-socialne zveze“ vsa naša pri njej včlanjena izobraževalna društva, naj nemudoma skličejo odborove seje. Če je malo odborov doma, naj začasno dopolnijo njih število iz kroga mlajših mladeničev, zavednih mladen in naših za izobrazbo vnetih starejših mož. K odborovi seji se lahko povabijo razni mladeniči in mladenke, ki imajo veselje do društvenega dela. Treba je pregledati, v kakšnem položaju je društvena blagajna. Zadnja dva meseca se naj pobere vsa udnina. Brez denarnih sredstev je nemogoče društveno delovanje. Tem potom se lahko dobi veliko novih udov.

Nadalje je treba pregledati društvene knjižnice. Mnogo so v neredu, nekatere so morda celo že propadle. Sedaj bo že več časa za branje, zato naj se knjižnice spopolnijo z novimi knjigami, stare, izposojene pa vse dobijo nazaj. Ponekod, kjer ni strogega reda pri društveni knjižnici, so udje raznesli knjige na vse strani. Ker se ni skrbelo, da bi jih vrnili, pa je sedaj knjižnica skoraj prazna.

Pri odborovi seji se naj napravi načrt za zimsko delo. Tu pridejo v poštev redni poučni sestanki in gledališke predstave. Vojska nam je dala na razpolago nebroj građiva, ki se lahko obravnava pri obširnejših odborovih sejah in poučnih sestankih.

Mladeniške in dekliške zveze, ki so podlaga društvenega življenja, naj vsepovsod oživijo. Na no-